

Το είπες. Δεν είσαι μόνος.

Ο Στάθης απολάμβανε το σχολείο μέχρι πρόσφατα. Τώρα, κάθε μέρα ο Στάθης καθόταν στην άκρη της καρέκλας του, παρακολουθώντας το ρολόι πάνω από τον πίνακα να χτυπάει βασανιστικά αργά. Μόνο τρία λεπτά μέχρι το κουδούνι. Τρία λεπτά μέχρι το διάλειμμα, όταν η τάξη θα έπαιζε έξω. Τρία λεπτά μέχρι το μέρος της ημέρας που φοβόταν περισσότερο, το διάλειμμα. Υπήρχαν και άλλα μέρη της ημέρας που ήταν επίσης δύσκολα, όπως η διαδρομή από και προς το σχολείο με το σχολικό λεωφορείο.

Για τα περισσότερα παιδιά, η αυλή του σχολείου ήταν ένα μέρος για να τρέχουν, να γελάνε και να διασκεδάζουν. Για τον Στάθη, έτσι ήταν παλιά, αλλά τώρα όλα ήταν διαφορετικά. Ένωθε περισσότερο σαν μια θυελλώδης θάλασσα και δεν ήξερε να κολυμπά.

Δεν ήταν πάντα έτσι. Συνήθιζε να κάνει παρέα με μια ομάδα φίλων, τον Γιώργο, τον Στέφανο και τη Βάγια, που τους άρεσαν τα ίδια πράγματα με αυτόν: τα βιντεοπαιχνίδια, το σχέδιο και οι συζητήσεις για τους ήρωες των κόμικς. Ο Στάθης αγαπούσε να σχεδιάζει, ειδικά ήρωες κόμικς. Αλλά τα πράγματα είχαν αλλάξει. Από τότε που η Άννα άρχισε να τον κοροϊδεύει μπροστά σε όλους.

Η Άννα ήταν δημοφιλής. Ήταν καλή στο ποδόσφαιρο, ήξερε πάντα τους στίχους των τελευταίων τραγουδιών, είχε το τελευταίο iPhone και είχε ένα γέλιο που έκανε τα άλλα παιδιά να γελάνε μαζί της, ακόμα κι αν δεν καταλάβαιναν τι ήταν αστείο. Αλλά όταν η Άννα γελούσε με τον Στάθη, δεν ήταν αστείο. Ήταν οδυνηρό. «Να ο μικρός καλλιτέχνης!» έλεγε με χλευασμό. «Ακόμα ζωγραφίζεις

τα μικρά σου καρτούν, Σταθούλη; Ίσως πρέπει να ζωγραφίσεις μερικούς φίλους για εσένα!»

Μερικά παιδιά γελούσαν. Άλλα έστρεφαν το βλέμμα τους αλλού, προσποιούμενοι ότι δεν είχαν ακούσει. Ο Στάθης ήξερε ότι είχαν ακούσει. Ακόμα και ο Γιώργος και ο Στέφανος, που συνήθιζαν να έρχονται στο σπίτι του Στάθη μετά το σχολείο και να παίζουν 'Minecraft' μαζί του, δεν έλεγαν πια τίποτα. Μερικές φορές γελούσαν κι αυτοί. Αυτό ήταν το πιο οδυνηρό.

Ο Στάθης ένιωθε αναγούλα μόνο που σκεφτόταν το διάλειμμα. Προσπάθησε να κρυφτεί στις τουαλέτες, αλλά ο δάσκαλος θα παρατηρούσε ότι δεν είχε βγει στην αυλή. Μόλις έφτανε στην αυλή, η Άννα πάντα τον έβρισκε. Η αυλή του σχολείου είχε γίνει σαν λαβύρινθος. Αν ο Στάθης πλησίαζε τα παγκάκια, άκουγε γέλια και σχόλια και ένιωθε τα βλέμματα να τον ακολουθούν. Αν περπατούσε κοντά στο γήπεδο ποδοσφαίρου, η Άννα φώναζε κακόβουλα σχόλια αρκετά δυνατά ώστε να τα ακούει όλη η αυλή. Τα άλλα παιδιά κοντά του ξέσπαγαν σε γέλια και εκείνος έπρεπε να απομακρυνθεί, προσποιούμενος ότι δεν τον ένοιαζε. Καθόταν μόνος του και παρακολουθούσε τους συμμαθητές του να τρέχουν, να φωνάζουν και να παίζουν, σαν να ήταν αόρατος. Μερικές φορές σηκωνόταν και περπατούσε αργά, προσποιούμενος ότι έψαχνε κάποιον. Προσποιούμενος ότι είχε κάποιο σχέδιο. Οτιδήποτε για να αποφύγει να κάθεται εκεί, σαν να μην είχε κανέναν. Όταν χαμογελούσε ή χαιρετούσε τους άλλους, σπάνια του ανταποκρινόταν. Και αν το έκαναν, ήταν αμήχανα, γρήγορα, σαν να μην έπρεπε να τους δουν να του μιλάνε. Μερικές μέρες, η Άννα το πήγαινε ακόμα πιο μακριά. «Θέλει κανείς να παίξει με τον Στάθη τον Γκρινιάρη σήμερα;» έλεγε με δραματικό αναστεναγμό. «Όχι; Καλά, μάλλον θα παίξει μόνος του πάλι!» Περισσότερα γέλια. Ο Στάθης έσφιγγε τα

χέρια του και κοίταζε τα παπούτσια του, ευχόμενος να άνοιγε η γη και να τον καταπιεί.

Ακόμα και οι φίλοι του, ο Γιώργος, ο Στέφανος και η Βάγια, στεκόταν κοντά και δεν έλεγαν τίποτα. Μερικές φορές γελούσαν μαζί τους. Μια φορά, ο Στάθης είδε τον Γιώργο να μην φαίνεται άνετος, αλλά δεν είπε τίποτα. Αυτή η σιωπή ήταν χειρότερη από οποιοδήποτε αστείο της Άννας.

Το ταξίδι με το σχολικό λεωφορείο ήταν το χειρότερο μέρος της ημέρας. Τουλάχιστον στο διάλειμμα στην αυλή, μπορούσε να προσπαθήσει να εξαφανιστεί μέσα στο πλήθος. Αλλά στο λεωφορείο, δεν είχε πού να πάει. Στην αρχή, ο Στάθης είχε προσπαθήσει να καθίσει με τους συνηθισμένους φίλους του, τον Γιώργο, τον Στέφανο και τη Βάγια. Αλλά μετά που η Άννα άρχισε να φωνάζει σχόλια για αυτόν στο λεωφορείο, αυτά τα καθίσματα άρχισαν να φαίνονται... απαγορευμένα. Οι άλλοι γλιστρούσαν προς το παράθυρο, χωρίς να του αφήνουν χώρο να καθίσει. Ή έριχναν τις τσάντες τους στα κενά σημεία και έλεγαν: «Συγγνώμη, είναι πιασμένο». Ήξερε ότι δεν ήταν αλήθεια. Ήξερε ότι απλά δεν ήθελαν να κάθονται πια μαζί του. Έτσι, άρχισε να κάθεται μπροστά στο λεωφορείο. Μόνος.

Η Άννα καθόταν πάντα πίσω με την παρέα της. Αλλά κατάφερνε να κάνει τη φωνή της να ακουστεί πάνω από τον θόρυβο της μηχανής. «Κοιτάξτε ποιος κάθεται πάλι μπροστά στο λεωφορείο με τα μωρά!», φώναζε. «Εεε, Στάθη, χρειάζεσαι μήπως τις μπογιές σου εκεί μπροστά;» Το γέλιο απλωνόταν στον διάδρομο σαν κύμα. Ο Στάθης καθόταν ακίνητος, κρατώντας σφιχτά τους ιμάντες της σχολικής του τσάντας, με τα αυτιά του να καίνε. Κανείς δεν καθόταν μαζί του. Κανείς δεν τον κοίταζε καν, εκτός από όταν γελούσαν. Και

όταν το λεωφορείο σταματούσε, περίμενε να κατεβούν πρώτα όλοι οι άλλοι, μόνο και μόνο για να αποφύγει τα βλέμματα.

Στο σπίτι, καθόταν στο δωμάτιό του, κρατώντας σφιχτά το μπλοκ ζωγραφικής του ή παίζοντας βιντεοπαιχνίδια σαν να ήταν ασπίδα. Ήταν το μόνο μέρος όπου ένιωθε ο εαυτός του — όταν ζωγράφιζε ή σχεδίαζε έναν χαρακτήρα βιντεοπαιχνιδιού, μπορούσε να αναπνεύσει και να ξεχάσει την Άννα.

Καθώς τα σχόλια και ο αποκλεισμός συνεχίζονταν, κάποιες μέρες ούτε το σχέδιο ή τα βιντεοπαιχνίδια μπορούσαν να τον κάνουν να νιώσει καλύτερα. Όταν ο Στάθης κατέβαινε από το σχολικό λεωφορείο, τα αυτιά του εξακολουθούσαν να βουίζουν από τα γέλια που δεν ήταν ευγενικά και από τα οποία είχε αποκλειστεί.

Θυμήθηκε τι είχε πει η δασκάλα κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Μείνετε ασφαλείς». «Το μπούλινγκ δεν είναι ποτέ αποδεκτό», είχε πει στην τάξη. «Πρέπει να το πείτε σε κάποιον. Αν ο πρώτος δεν σας βοηθήσει, πείτε το ξανά. Και ξανά. Και ξανά». Αλλά δεν το είχε πει. Όχι πραγματικά.

Οι γονείς του δούλευαν πολλές ώρες και ήταν κουρασμένοι κάθε βράδυ. Ο Στάθης δεν ήθελε να κάνει τα πράγματα χειρότερα. Θα τους απογοήτευε. Θα αναρωπιόταν γιατί δεν μπορούσε να το αντιμετωπίσει μόνος του.

Εκείνη την Παρασκευή, συνέβη το χειρότερο. Η Άννα άρπαξε το σκίτσο του ενώ εκείνος έβαζε στη θέση του το κουτί με το μεσημεριανό του. Το σήκωσε και το ξεφύλλισε. «Ω, κοίτα! Είναι ο μαγικός χαμένος με το μολύβι-ράβδο!» γέλασε. «Δώσ' το μου πίσω!» φώναξε ο Στάθης, πιο δυνατά από ό,τι ήθελε. Αλλά η Άννα απλώς χαμογέλασε ειρωνικά και το πέταξε σε ένα άλλο παιδί, το οποίο το

έδωσε σε κάποιον άλλο. Όταν το πήρε πίσω, το σκίτσο του ήταν σκισμένο και φαινόταν ότι όλοι γελούσαν μαζί του.

Εκείνο το βράδυ, ο Στάθης ξάπλωσε στο κρεβάτι με το πρόσωπο βυθισμένο στο μαξιλάρι. Τα δάκρυα έτρεχαν σιωπηλά. Δεν άκουσε καν την πόρτα να ανοίγει. «Στάθη;» Ήταν ο Κωνσταντίνος, ο μεγαλύτερος αδελφός του, που στεκόταν αμήχανα στην πόρτα. «Είσαι καλά;» Ο Στάθης δεν απάντησε. Ο Κωνσταντίνος μπήκε μέσα και κάθισε στην άκρη του κρεβατιού. «Φέρεσαι περίεργα τελευταία. Συμβαίνει κάτι;»

Κάτι στην φωνή του αδελφού του έκανε τον Στάθη να σπάσει μέσα του. Τα λόγια βγήκαν ανάμεσα σε λυγμούς — τα ονόματα, τα γέλια, το σκίτσο, το πόσο μόνος ένιωθε στο προαύλιο του σχολείου, στο λεωφορείο και στην τάξη. Ο Κωνσταντίνος έτριψε το πίσω μέρος του λαιμού του. «Πρέπει να είσαι γενναίος, Στάθη. Αντιμετώπισέ τους. Πες τους να σταματήσουν». Ο Στάθης τον κοίταξε. «Δεν καταλαβαίνεις. Δεν είναι τόσο εύκολο». Ο Κωνσταντίνος αναστέναξε. «Μάλλον όχι. Αλλά... δεν πρέπει να το αντιμετωπίζεις μόνος σου. Θα ήταν καλή ιδέα να το πω στους γονείς μας;». Ο Στάθης απάντησε: «Όχι, σε παρακαλώ, μην το κάνεις. Δεν θέλω να τους μιλήσω γι' αυτό». Ο Κωνσταντίνος δεν ήταν σίγουρος τι να κάνει, αλλά ήξερε ότι έπρεπε να το πει στους γονείς τους, αλλά ίσως να περίμενε μια-δυο μέρες.

Το επόμενο πρωί, ο Στάθης προσποιήθηκε ότι είχε πόνο στο στομάχι. Μετά πονοκέφαλο. Μετά και τα δύο. Η μαμά του τον κοίταξε με ανησυχία, αλλά του είπε ότι μπορούσε να μείνει στο σπίτι και να ξεκουραστεί. Πέρασε τη μέρα στο κρεβάτι, ζωγραφίζοντας χωρίς όρεξη και νιώθοντας σαν να ήταν παγιδευμένος σε έναν φαύλο κύκλο από τον οποίο δεν μπορούσε να ξεφύγει. Εκείνο το βράδυ, τα δάκρυα ξαναέπεσαν. Οι γονείς του μπήκαν στο δωμάτιό

του για να δουν τι κάνει. «Στάθη», του είπε η μαμά του με απαλή φωνή, «είσαι καλά; Συμβαίνει κάτι στο σχολείο;» Ο Στάθης δίστασε. Ήθελε να πει ψέματα ξανά. Να πει ότι ήταν απλώς τα μαθήματα. Και το έκανε. «Είμαι απλώς αγχωμένος με τα μαθήματα», μурμουούρισε. Ο πατέρας του γονάτισε δίπλα στο κρεβάτι. «Μπορούμε να σε βοηθήσουμε. Θα μιλήσουμε στον δάσκαλό σου αν είναι πάρα πολλά ή αν τα μαθήματα σου δημιουργούν δυσκολίες.» Και αυτό ήταν. Αυτή ήταν η στιγμή. Κάτι μέσα του έσπασε. «Δεν είναι τα μαθήματα», ψιθύρισε. «Είναι οι άνθρωποι. Η Άννα με πειράζει συνέχεια, οι φίλοι μου δε με βοηθούν, όλοι γελάνε και μισώ να πηγαίνω στο σχολείο...» Η φωνή του έτρεμε. Το στήθος του πονούσε. Αλλά το είχε πει. Το είχε αποκαλύψει. Η μαμά του τον αγκάλιασε, ζεστά και στοργικά. «Στάθη, σ' ευχαριστούμε που μας το είπες. Λυπούμαστε πολύ που το κουβαλούσες μόνος σου». Ο μπαμπάς του φαινόταν σοβαρός. «Θα σε βοηθήσουμε. Αυτό δεν είναι σωστό, και δεν είσαι πια μόνος».

Την επόμενη μέρα, η μαμά του Στάθη έκλεισε ραντεβού για να μιλήσει με τη δασκάλα του, την κυρία Ντίνα. Αυτή άκουσε προσεκτικά, κουνώντας το κεφάλι και κρατώντας σημειώσεις. «Λυπάμαι πολύ που ακούω ότι συμβαίνει αυτό», είπε η κυρία Ντίνα. «Θα το αντιμετωπίσουμε αμέσως. Κανένα παιδί δεν πρέπει να αισθάνεται ανασφαλές στο σχολείο. Θα μιλήσω με τα παιδιά που εμπλέκονται. Θα μιλήσω επίσης σε όλη την τάξη για συμπεριφορές που δεν είναι αποδεκτές στο σχολείο ούτε στην τάξη μας». Αφού έφυγαν οι γονείς του Στάθη, η κα Ντίνα μίλησε με τα παιδιά ξεχωριστά και ως ομάδα. Τα παιδιά είπαν την αλήθεια για το τι συνέβαινε. Η κυρία Ντίνα ήταν λυπημένη και απογοητευμένη που συνέβαινε αυτή η συμπεριφορά και είπε ότι θα ενημέρωνε και τον διευθυντή για το τι συνέβαινε. Στη συνέχεια επικοινωνήσε και με τους γονείς της Άννας.

Εκείνη τη νύχτα, ο Στάθης δεν κοιμήθηκε καλά. Η σκέψη ότι θα έπρεπε να επιστρέψει στο σχολείο του προκαλούσε αναγούλα. Αλλά θυμήθηκε τι είχε πει η κυρία Ντίνα. Τι είχαν υποσχεθεί οι γονείς του. Ίσως, ίσως, τα πράγματα να μπορούσαν να αλλάξουν. Την επόμενη μέρα, στο λεωφορείο, έπαιρνε βαθιές ανάσες. Έσφιγγε τα χέρια του για να μην τρέμουν. Συνέχεια υπενθύμιζε στον εαυτό του: Το είπες. Δεν είσαι μόνος.

Ο Στάθης καθόταν μόνος του στο λεωφορείο εκείνο το πρωί. Όταν χτύπησε το κουδούνι για το διάλειμμα, ο Στάθης δεν βγήκε έξω. Αλλά τελικά άλλαξε γνώμη. Ένα βήμα τη φορά. Περίμενε τα συνηθισμένα ψιθυρίσματα. Τα γέλια. Την ψυχρή αντιμετώπιση. Αντ' αυτού, όμως, συνέβη κάτι εκπληκτικό. «Γεια σου, Στάθη», είπε ένα αγόρι από την τάξη του, ο Ορέστης, που συνήθιζε να παίζει ποδόσφαιρο με την Άννα. «Θέλεις να παίξεις μαζί μας;» Ο Στάθης ανοιγόκλεισε τα μάτια. «Εεε... εντάξει». Πλησίασε διστακτικά. Έπαιζαν κυνηγητό. Ο Στέφανος και ο Γιώργος του έκαναν νόημα και του χαμογέλασαν. Κανείς δεν γέλασε όταν μπήκε στο παιχνίδι. Κανείς δεν τον έσπρωξε. Δεν ήταν τέλειο, αλλά ήταν πολύ καλό. Ήταν... φυσιολογικό.

Πίσω στην τάξη, ο Στάθης σκισάριζε ήσυχα όταν ο Γιώργος έσκυψε και του ψιθύρισε: «Στάθη, σου ζητώ συγγνώμη. Έπρεπε να σε υπερασπιστώ. Απλά δεν ήθελα η Άννα να στραφεί εναντίον μου. Αλλά αυτό δεν είναι δικαιολογία». Ο Στάθης τον κοίταξε. Τότε κούνησε το κεφάλι, μόνο μία φορά.

Αργότερα, ο Κωνσταντίνος χτύπησε την πόρτα του δωματίου του. Αυτή τη φορά, μπήκε χωρίς να περιμένει. «Μίλησα με τη μαμά», είπε ο Κωνσταντίνος, τρίβοντας αμήχανα το χέρι του. «Δεν το είχα καταλάβει πριν. Αλλά τώρα το καταλαβαίνω. Συγγνώμη που δεν ήμουν πιο χρήσιμος». Ο Στάθης χαμογέλασε

ελαφρά. «Δεν πειράζει». Ο Κωνσταντίνος κάθισε δίπλα του. «Το εννοώ, Στάθη. Τώρα σε υποστηρίζω».

Εκείνο το Σαββατοκύριακο, ο Στάθης πήρε το σκίτσο του. Ζωγράφησε μια νέα εικόνα: έναν υπερήρωα με ένα λαμπερό μολύβι και μια ασπίδα φτιαγμένη από αλήθεια. Τη Δευτέρα, στην τάξη, ο Στάθης έκανε κάτι ακόμα πιο γενναίο από το να μιλήσει στην Άννα. Στο μεσημεριανό, γύρισε προς την παλιά του παρέα: τον Γιώργο, τον Στέφανο και τη Βάγια. «Ένωσα πραγματικά απογοητευμένος», είπε ήσυχα. «Νόμιζα ότι ήσασταν φίλοι μου. Αλλά γελάσατε με την Άννα. Δεν με υπερασπιστήκατε». Ακολούθησε μια παύση. Τότε ο Στέφανος κούνησε το κεφάλι. «Έχεις δίκιο. Τα κάναμε θάλασσα. Λυπάμαι πολύ». «Φοβηθήκαμε», πρόσθεσε ο Γιώργος. «Αλλά αυτό δεν το κάνει σωστό». Ο Στέφανος φαινόταν ντροπιασμένος. «Ευχαριστούμε που μας το είπες. Θα φερθούμε καλύτερα».

Και το έκαναν.

Η Άννα ζήτησε συγγνώμη, αλλά ο Στάθης δεν μπορούσε ακόμα να την εμπιστευτεί ή να πιστέψει ότι θα ήταν ευγενική και θα άλλαζε τη συμπεριφορά της. Μόνο ο χρόνος θα το έδειχνε. Όμως, η Άννα ήταν πιο ήσυχη και δεν μιλούσε πολύ μετά από τότε που η κυρία Ντίνα μίλησε μαζί της και με τους γονείς της. Σταμάτησε να πειράζει. Σταμάτησε να γελάει. Σταμάτησε να αρπάζει πράγματα που δεν ήταν δικά της.

Ο Στάθης εξακολουθούσε να νιώθει νευρικός μερικές φορές. Αλλά δεν κρυβόταν πια. Και τώρα ήξερε ότι όταν κάτι δεν ήταν σωστό, το πιο γενναίο πράγμα που μπορούσε να κάνει δεν ήταν να μένει σιωπηλός. Ήταν να το λέει. Να το λέει ξανά και ξανά, αν χρειαζόταν. Και να ζωγραφίζει ήρωες — ειδικά εκείνους που μιλούσαν, ακόμα και όταν η φωνή τους έτρεμε από φόβο.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Iéargas

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΧΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΧΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.